

KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

ZAGROŻENIA I WYZWANIA DLA GMINY PO OSTATNICH ZMIANACH
LEGISLACYJNYCH

MATERIAŁ NA POSIEDZENIE KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA, PLANOWANIA
PRZESTRZENNEGO I BEZPIECZEŃSTWA W DNIU 20 KWIETNIA 2023 R.

WYMAGANIA PRAWNE - UNIJNE

Dyrektywa ściekowa tj. dyrektywa Rady 91/271/EWG z 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.Urz. UE z 1991 r. L135, s. 30)

Termin pełnego wdrożenia dyrektywy ściekowej przez Polskę tj. dostosowania aglomeracji ściekowych do jej wymogów, **upłynął 31 grudnia 2015 r.**

Komisja Europejska wystąpiła do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o ukaranie Polski za brak prawidłowej implementacji ww. dyrektywy.

Procedurą naruszeniową objętych jest 1285 aglomeracji na 1587 ujętych w piątej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).

WYMAGANIA PRAWNE - UNIJNE

Konsekwencjami niewdrożenia w pełni przepisów dyrektywy ściekowej dla Polski mogą być wysokie kary finansowe, sięgające w przeliczeniu na jedną aglomerację nawet **wielu milionów euro**.

Kary pieniężne naliczane będą **od dnia wystąpienia naruszenia do dnia osiągnięcia zgodności**, co w przypadku dyrektywy ściekowej oznacza ich prawdopodobne naliczenie od 1 stycznia 2016 r. do czasu pełnego jej wdrożenia przez poszczególne aglomeracje.

INSTRUMENTY KRAJOWE WDRAŻANIA DYREKTYWY ŚCIEKOWEJ

Podstawowym instrumentem wdrażania postanowień dyrektywy Rady 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).

Jego celem jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków przez realizację ujętych w nim inwestycji, a w konsekwencji ochrona środowiska wodnego przed niekorzystnymi skutkami tych zrzutów.

Program to strategia wyposażania aglomeracji w systemy oczyszczania ścieków komunalnych do końca 2015 r. (aktualnie KPOŚK po VI aktualizacji wyznacza okres przejściowy dla aglomeracji do końca roku 2027).

INSTRUMENTY KRAJOWE WDRAŻANIA DYREKTYWY ŚCIEKOWEJ

Implementacja wymagań dyrektywy ściekowej w polskim prawie została uregulowana w ustawie Prawo wodne oraz ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotne zmiany w krajowym prawodawstwie wprowadziła ostatnia nowelizacja ustawy z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1549), obejmująca zmiany w:

- ustawie z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
- ustawie z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawie z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

INSTRUMENTY KRAJOWE WDRAŻANIA DYREKTYWY ŚCIEKOWEJ

Przedmiotowa ustawa została negatywnie zaopiniowana przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Powodem były zapisy dotyczące karania gmin w przypadku niewywiązania się z dyrektywy ściekowej. Zdaniem samorządowców problemem jest to, że ustawa przewiduje kary dla JST w przypadku niewykonania przyłączy do konkretnych odbiorców, co jest zadaniem mieszkańców.

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY - PRAWO WODNE

Art. 87a. Aglomeracja wyznaczona na podstawie art. 87 ust. 1 powinna spełniać następujące warunki:

1) być wyposażona w sieć kanalizacyjną gwarantującą zbieranie co najmniej **98%** ładunku zanieczyszczeń z obszaru aglomeracji wyrażonego w równoważnej liczbie mieszkańców;

2) ładunek zanieczyszczeń niezabrany siecią kanalizacyjną, o której mowa w pkt 1:

a) w przypadku gdy stanowi nie więcej niż **2%** ładunku zanieczyszczeń z obszaru aglomeracji – jest mniejszy niż 2000 równoważnej liczby mieszkańców oraz

b) jest oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków, zapewniających taki sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji;

3) zapewniać wydajność oczyszczalni ścieków pozwalającą odebrać całość ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji wyrażonego w równoważnej liczbie mieszkańców oraz

4) stosować technologię oczyszczania ścieków z aglomeracji gwarantującą osiągnięcie wymaganych przepisami powszechnie obowiązującymi standardów oczyszczania ścieków dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji o określonej wielkości wyrażonej równoważną liczbą mieszkańców.”;

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY – PRAWO WODNE

Art. 472a. 1. Administracyjnej karze pieniężnej podlega, kto wbrew:

- 1) przepisowi art. 89 ust. 1a nie przekazuje Wodom Polskim sprawozdania z realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, o którym mowa w art. 89 ust. 1a;
- 2) przepisowi art. 90 ust. 3 nie przekazuje Wodom Polskim poprawionego lub uzupełnionego sprawozdania z realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania ponownego wezwania, o którym mowa w art. 90 ust. 3;
- 3) przepisowi art. 96a ust. 2 nie przekazuje Wodom Polskim ankiety na potrzeby aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, o którym mowa w art. 96a ust. 2;
- 4) przepisowi art. 96a ust. 4 nie przekazuje Wodom Polskim poprawionej lub uzupełnionej ankiety na potrzeby aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania ponownego wezwania, o którym mowa w art. 96a ust. 4

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY – PRAWO WODNE

Art. 472b. 1. W przypadku gdy aglomeracja nie spełnia warunków, o których mowa w art. 87a, gmina za to odpowiedzialna podlega administracyjnej karze pieniężnej.

3. Wysokość administracyjnej kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, wynosi **do 200 zł za każdą równoważną liczbę mieszkańców** odpowiadającą ładunkowi zanieczyszczeń z obszaru aglomeracji:

1) który nie jest zbierany przez sieć kanalizacyjną tej aglomeracji i który:

a) przekracza 2% ładunku zanieczyszczeń z obszaru aglomeracji – w przypadku warunku, o którym mowa w art. 87a pkt 1, lub

b) wynosi 2000 równoważnej liczby mieszkańców i więcej – w przypadku warunku, o którym mowa w art. 87a pkt 2 lit. a, lub

c) nie jest oczyszczany w systemach oczyszczania ścieków zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji – w przypadku warunku, o którym mowa w art. 87a pkt 2 lit. b;

2) który przekracza liczbę równoważną liczbie mieszkańców określającą wydajność oczyszczalni ścieków z aglomeracji – w przypadku warunku, o którym mowa w art. 87a pkt 3.

7. Administracyjna kara pieniężna, o której mowa w ust. 1, jest wymierzana każdego roku, za rok poprzedni, do momentu uzyskania przez aglomerację zgodności z warunkami, o których mowa w art. 87a.

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY – U.C.P.G.

W art.3

5. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające informacje o:

- 1) liczbie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy;
- 2) liczbie właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się dany zbiornik bezodpływowy lub dana przydomowa oczyszczalnia ścieków;
- 3) liczbie zawartych umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym;
- 4) liczbie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina;
- 5) częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3;
- 6) ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe;
- 7) ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej;
- 8) stacjach zlewnych, do których przekazane zostały odebrane z terenu gminy nieczystości ciekłe, w postaci wykazu tych stacji;
- 9) liczbie przeprowadzonych kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a, oraz wynikach tych kontroli.

6. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 5, wójt, burmistrz lub prezydent miasta przekazuje właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie corocznie, nie później niż do końca kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy.”;

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY – U.C.P.G.

W art.6:

5aa. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5A, co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym.

6. Gmina jest obowiązana zorganizować odbieranie odpadów komunalnych oraz opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w ust. 1.

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY – U.C.P.G.

W art.7 – casus wywozu nieczystości z miejscowości Babki, Czapury, Wiórek:

6c. Gminne jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 5, w zakresie prowadzonej działalności dotyczącej opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych oraz przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych **są obowiązani do dostarczania nieczystości ciekłych pochodzących ze zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków do oczyszczalni ścieków** spełniającej wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, przewidziane dla oczyszczalni ścieków **w aglomeracji, z której są dostarczane nieczystości ciekłe.**

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY – U.C.P.G.

W art. 9z:

a) ust. 6 otrzymują brzmienie:

„6. W przypadku gdy wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 9u – gmina podlega karze pieniężnej w wysokości **od 500 zł do 5000 zł.**

b) dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

7. W przypadku gdy wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 5a – gmina podlega karze pieniężnej w wysokości **od 10 000 zł do 50 000 zł.**

CO MUSI ZROBIĆ GMINA?

Obowiązki kontrolne

Zgodnie z art. 6 u.c.p.g. cyklicznie, co dwa lata, należy przeprowadzać kontrole właścicieli nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej - **aktualnie ponad 3 tys. nieruchomości !!!**

- **Zarządzenie Nr 247 Burmistrza Gminy Mosina z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie przeprowadzenia kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na nieruchomościach położonych na terenie gminy Mosina.**

CO MUSI ZROBIĆ GMINA?

Obowiązki sprawozdawcze

Sporządzanie sprawozdania z nowego ust. 5 w art. 3 u.c.p.g. (składane corocznie do WIOŚ i Wód Polskich – po raz pierwszy za 2023 r. w terminie do końca kwietnia 2024 r.) oraz o przyjmowanie i weryfikowanie sprawozdań w nowym, szerszym zakresie od podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania nieczystości ciekłych od właścicieli nieruchomości (zmiany wprowadzone do art. 9o u.c.p.g.).

CO MUSI ZROBIĆ GMINA?

Zmiany legislacyjne

Nowe rozwiązania prawne wymuszają zmiany legislacyjne w obowiązujących na terenie każdej gminy uchwałach (będących aktami prawa miejscowego). I tak ustawodawca nałożył obowiązek dostosowania następujących trzech aktów prawa miejscowego:

1. wydanych na podstawie art. 4 u.c.p.g. – w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, tj. w terminie do 9 lutego 2023 r. – zrealizowany,
2. wydanych na podstawie art. 6 ust. 2 u.c.p.g. – również w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, tj. w terminie do 9 lutego 2023 r. – zrealizowany,
3. wydanych na podstawie art. 7 ust. 3a u.c.p.g. – w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, tj. w terminie do 9 sierpnia 2023 r. – do zrealizowania.

INNE DZIAŁANIA GMINY

Wysyłka informacji o obowiązku przyłączenia do nieruchomości zakwalifikowanych jako nieprzyłączone z możliwością przyłączenia.

Po rozesłaniu samych tylko informacji o obowiązku podłączenia, podłącza się ok. 15% nieruchomości (dane z Poznania).

We współpracy z Aquanet-em uruchomiona została dostępna także dla mieszkańców gminy Mosina kolejna III edycja **programu budowy przyłączy kanalizacyjnych wraz z podłączeniem** budynków mieszkalnych z dofinansowaniem spółki (koszty realizacji podłączenia w standardowym przypadku po stronie mieszkańca to kwota 2,5 tys. zł).

INNE DZIAŁANIA GMINY

Niezbędne jest podjęcie dodatkowych kroków w celu zapewnienia sprawnie funkcjonującej ewidencji zbiorników bezodpływowych.

Dostępne są na rynku komercyjne elektroniczne systemy ewidencji nieczystości ciekłych, który pozwoli docelowo znacznie uszczelnić kontrolę nad nieczystościami na terenie gminy. System taki oferuje częściową automatyzację działań, które musi wykonywać pracownik gminy, dzięki czemu jest on w stanie wypełnić większą ilość obowiązków w tym samym czasie, a także wykryć nieprawidłowości w gospodarowaniu nieczystościami ciekłymi ze strony właścicieli nieruchomości.

Warunek – ścisła współpraca ze strony Aquanet S.A.

INNE DZIAŁANIA GMINY

Do nowo zrealizowanych sieci podłącza się wg AQUANET-u ok. 50% zobowiązanych do tego nieruchomości.

W celu podłączenia pozostałych, gmina będzie musiała podjąć dodatkowe działania (informacje, decyzje, egzekucja).

Tak więc w przypadku zadań inwestycyjnych kończących się w 2027 r., doprowadzenie do podłączenia wszystkich zbiorników bezodpływowych do końca roku będzie w praktyce **niewykonalne.**

INNE DZIAŁANIA GMINY - AKTUALIZACJE AGLOMERACJI

W związku z coraz większym naciskiem na niezwłoczne spełnienie wymagań Dyrektywy ściekowej gminy winny dostosować granice i obszar aglomeracji, nie później jednak niż do końca 2027 r. (aktualizacje wykonywane są co 2 lata).

W czasie ubiegłorocznej aktualizacji aglomeracji dokonano wyłączeń:

- części planowanych zadań kanalizacyjnych z obszaru aglomeracji,
- nieruchomości wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków,
- obszarów nie spełniających kryterium wskaźnika koncentracji (min. 120 osób / km sieci).

CEL STRATEGICZNY

W interesie każdej aglomeracji i gmin z osobna, leży jak najszybsze spełnienie wszystkich wymagań dyrektywy ściekowej tj. osiągnięcie 98% skanalizowania i maksymalnie 2000 RLM dla pozostałych 2% ładunku.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

OPRACOWANIE:

RADOSŁAW ŁUCKA